

2020

Partiell förtida ålderspension

Hur påverkar den övriga förmåner?

Pensionsskyddscentralen
ELÄKETURVAKESKUS

1	<i>Inledning</i>	3
2	<i>Partiell förtida ålderspension i huvuddrag</i>	3
3	<i>Partiell förtida ålderspension och ålderspension</i>	6
4	<i>Partiell förtida ålderspension och invalidpension</i>	8
5	<i>Efterlevandepension inom arbetspensionssystemet</i>	9
6	<i>Folkpension</i>	10
7	<i>Efterlevandepension från FPA</i>	10
8	<i>Garantipension</i>	10
9	<i>Utkomstskydd för arbetslösa och alterneringsersättning</i>	11
10	<i>Pensionsstöd</i>	12
11	<i>Sjukförsäkring</i>	12
12	<i>Rehabilitering</i>	12
13	<i>Bostadsbidrag</i>	12
14	<i>Utkomststöd</i>	13
15	<i>Handikappbidrag</i>	13
16	<i>Beskattning</i>	13
17	<i>LITA-förmåner</i>	14
18	<i>Utländska förmåner</i>	15
19	<i>Vad arbetsgivaren bör beakta</i>	15
20	<i>Deltidspensioner efter år 2016</i>	16

1 **Inledning**

Den här vägledningen är avsedd som hjälp för pensionsanstaltens pensionsrådgivare som ska berätta för sina kunder vilken inverkan partiell förtida ålderspension har.

Den partiella förtida ålderspensionen och dess inverkan på andra förmåner och pensioner presenteras här kortfattat och i huvuddrag. Några enkla exempel ges också. Vid behov kan broschyren ges ut till pensionstagarna.

2 **Partiell förtida ålderspension i huvuddrag**

Tidigast från 61 års ålder

Den partiella förtida ålderspensionen är en del av personens egen intjänade pension, som kan tas ut **från 61 års ålder utan övre åldersgräns**.

Den nedre åldersgränsen höjs till 62 år för personer som är födda år 1964. För dem som är födda senare höjs den nedre åldersgränsen med högst två månader i sänder, liksom den lägsta åldern för ålderspension. Det leder till att den nedre åldersgränsen för partiell förtida ålderspension för dem som är födda år 1964 eller senare kommer att vara tre år före den lägsta åldern för ålderspension.

Partiell förtida ålderspension beviljas från början av den månad som följer på den då ansökan lämnats in. Partiell förtida ålderspension beviljas inte retroaktivt. Den som tar ut partiell förtida ålderspension har inte rätt att få ett arbetspensionskort.

Man kan arbeta fritt samtidigt som man får förtida partiell ålderspension, eller inte arbeta alls och t.ex. få någon förmån. Om en person vill arbeta mindre för att hen tar ut partiell förtida ålderspension, har arbetsgivaren en skyldighet att försöka ordna med deltidsarbete.

För arbetsinkomster som personen får samtidigt med partiell förtida ålderspension tjänar hen in ny arbetspension enligt 1,7 % till slutet av den månad då hen fyller 63 år (till utgången av år 2025). För arbetsinkomster efter det tjänar hen in pension enligt 1,5 %.

Vem kan inte få partiell förtida ålderspension?

Partiell förtida ålderspension beviljas inte, om personen får

- någon annan förmån som grundar sig på hans eget arbete enligt arbetspensionslagarna i Finland
- avträdelsetöd eller
- invalidpension som har lämnats vilande på grund av förvärvsarbete. Invalidpensionen är fortfarande i kraft, fast den har lämnats vilande på grund av arbete. Därför utgör den ett hinder för partiell förtida ålderspension.

Partiell förtida ålderspension beviljas inte heller före åldersklassens lägsta pensionsålder till sådana anställda inom den offentliga sektorn, som redan har uppnått sin yrkesbaserade pensionsålder, som är lägre än åldersklassens lägsta pensionsålder. Det skulle vara ofördelaktigt på grund av förtidsminskningen.

EXEMPEL: Personens yrkesbaserade pensionsålder är 62 år. Åldersklassens lägsta pensionsålder är 64 år. Om personen vid 62 års ålder tog ut 50 procent av sin intjänade pension som partiell förtida ålderspension i stället för att gå i ålderspension, skulle hans fulla ålderspension minska med 4,8 procent.

Partiell förtida ålderspension är antingen 25 eller 50 procent av den intjänade pensionen

Beloppet av den partiella förtida ålderspensionen är antingen **25 eller 50 procent** av hela den ålderspension (baspension) som personen enligt alla arbetspensionslagar har tjänat in före utgången av året före det år då den partiella förtida ålderspensionen börjar.

EXEMPEL: Personen är född i juni 1959. I slutet av år 2019 är den intjänade pensionen 2 500 e/mån. Den partiella förtida ålderspensionen börjar 1.7.2020. Den andel som den utgör av den intjänade pensionen är $2\,500 \times 25$ (eller 50) % = 625 e/mån (eller 1 250 e/mån).

Man kan först ta ut en 25 procents andel som partiell förtida ålderspension och senare ytterligare en 25 procents andel. Efter det kan pensionens storlek inte ändras. Om man genast tar ut en 50 procents andel som partiell förtida ålderspension, kan man inte senare ändra den.

Den intjänade pensionen enligt alla arbetspensionslagar är med i den partiella förtida ålderspensionen. Det är inte möjligt att ta ut t.ex. endast den andel som intjänats enligt en viss arbetspensionslag.

Tilläggs pension inom den privata sektorn beviljas inte som partiell förtida ålderspension. Tilläggs pension inom den offentliga sektorn kan ingå i den partiella förtida ålderspensionen, om personen har uppnått sin lägre pensionsålder när hen börjar ta ut partiell förtida ålderspension.

Partiell ålderspension förtidsminskas vid uttag före egen pensionsålder

Den andel på 25 eller 50 procent av pensionen som tas ut **minskar permanent genom förtidsminskningen**, om den tas ut före åldersklassens lägsta pensionsålder. Den partiella förtida ålderspensionens belopp minskar med 0,4 procent för varje månad med vilken pensionstagarens ålder under den månad då den partiella ålderspensionen börjar understiger den lägsta pensionsåldern för pensionstagarens åldersklass. Den partiella förtida ålderspensionens belopp justeras också med livslängdkoefficienten, precis som alla andra intjänade pensioner.

EXEMPEL: Pensionstagaren i det tidigare exemplet tar ut partiell förtida ålderspension, som är 25 procent av den intjänade pensionen, 625 e/mån. I och med att pensionstagaren är född år 1959, är åldersklassens lägsta pensionsålder 64 år och 3 månader. Om hen tar ut partiell förtida ålderspension genast efter fyllda 61 år 1.7.2020, är förtidsminskningen $0,4 \times 39 \text{ mån} = 15,6 \%$. Den partiella förtida ålderspensionen är då $625 - (625 \times 0,156) = 527,50 \text{ e/mån}$.

Livslängdkoefficienten som år 2020 tillämpas på personer under 62 år är 0,95404. Efter justering med livslängdkoefficienten är den partiella förtida ålderspensionen $550 \times 0,95404 = 503,26 \text{ e/mån}$.

Om en person som är född före år 1960 har varit **anställd inom den offentliga sektorn** före år 1995 och den partiella ålderspensionen börjar före den personliga pensionsåldern inom den offentliga sektorn, normeras den partiella förtida ålderspensionens andel från den offentliga sektorn utöver att den förtidsminskas. Det innebär att den högre pensionstillväxten från den tiden omräknas till mindre för att personen tar ut en del av pensionen före pensionsåldern inom den offentliga sektorn. Då ingår inte heller tilläggspension från den offentliga sektorn i den partiella förtida ålderspensionen.

Förtidsminskningen av partiell förtida ålderspension räknas alltid från åldersklassens lägsta pensionsålder, även om personen har någon annan personlig pensionsålder inom den offentliga sektorn.

Partiell ålderspension kan också räknas med en uppskovshöjning vid uttag efter pensionsåldern

Det är också möjligt att börja ta ut partiell ålderspension först efter att ha uppnått åldersklassens lägsta pensionsålder. Då höjs den partiella ålderspensionen med en uppskovsförhöjning, som är 0,4 procent för varje månad med vilken pensionsuttaget blir uppskjutet.

Det finns ingen övre åldersgräns för uppskjuten pension.

EXEMPEL: Pensionstagaren är född i januari 1956 (åldersklassens lägsta pensionsålder är 63 år 6 månader) och börjar ta ut partiell ålderspension i juli 2020. Pensionen skjuts upp med 5 månader. Uppskovsförhöjningen av den partiella ålderspensionen är $5 \times 0,4 \% = 2 \%$.

Uppskovsförhöjningen räknas alltid från åldersklassens lägsta pensionsålder, även om personen har någon annan personlig eller yrkesbaserad pensionsålder inom den offentliga sektorn.

Om den som tar ut partiell ålderspension under uppskovstiden får arbetslöshetsförmåner, räknas arbetslöshetsmånaderna bort från uppskovstiden vid beräkning av uppskovsförhöjningen.

Partiell ålderspension kan inte dras in, men kan övervägas i 3 månader

Partiell ålderspension kan inte dras in, liksom inte heller annan ålderspension.

Om pensionstagaren ändå beslutar att trots allt inte ta ut partiell ålderspension, kan hen annullera den partiella ålderspensionen inom tre månader från att beslutet om pensionen meddelats. Då krävs den redan utbetalda partiella ålderspensionen åter av pensionstagaren.

LÄS MER www.tyoelakelakipalvelu.fi/telp-publishing/vepa/index.faces – Förmåner – anvisningarna om partiell förtida ålderspension.

3 Partiell förtida ålderspension och ålderspension

När en person som får partiell förtida ålderspension uppnår den lägsta pensionsåldern för sin åldersklass, kan hen ta ut resten av sin intjänade pension, om hen har upphört med sitt huvudsakliga arbete. Den partiella förtida ålderspensionens andel utgör en del av ålderspensionen och minskar den permanent på grund av förtidsminskningen.

Om personen har tagit ut partiell ålderspension först efter den lägsta pensionsåldern, har den partiella ålderspensionens andel utökats med en uppskovsförhöjning.

Om ålderspensionen börjar efter åldersklassens lägsta pensionsålder, beräknas en uppskovsförhöjning till den övriga ålderspensionen (utöver den partiella ålderspensionens del) enligt antalet uppskovsmånader vid den tidpunkt då personen tar ut sin ålderspension.

En sådan andel av den partiella förtida ålderspensionen som har intjänats före år 1995 inom den offentliga sektorn kan ha normerats, om den partiella förtida ålderspensionen har börjat före pensionsåldern inom den offentliga sektorn. Om ålderspension efter

partiell förtida ålderspension börjar vid pensionsåldern inom den offentliga sektorn eller senare, normeras sparandelen inte.

I ålderspension efter partiell förtida ålderspension ingår

- partiell förtida ålderspension sådan som den har utbetalats
- sparandelen (den del av den intjänade baspensionen som inte ännu beviljats; med uppskovsförhöjning, om ålderspensionen börjar efter åldersklassens lägsta pensionsålder)
- pension som tillvuxit av arbete under den partiella ålderspensionens begynnelseår och senare till utgången av månaden före den då ålderspensionen börjar (med uppskovsförhöjning, om ålderspensionen börjar efter den lägsta pensionsåldern)
- tilläggs pensionsandel från den offentliga sektorn, om den partiella förtida ålderspensionen har börjat före den personliga pensionsåldern inom den offentliga sektorn, beroende på när ålderspensionen börjar. Om ålderspensionen börjar före pensionsåldern inom den offentliga sektorn, ingår ingen tilläggs pensionsandel. Om ålderspensionen börjar vid den personliga pensionsåldern och arbetet har fortgått till pensionsåldern, ingår det en tilläggs pensionsandel som motsvarar sparandelen i pensionen.
- eventuell tilläggs pension som arbetsgivare inom den privata sektorn ordnat.

Arbetet måste upphöra för att personen ska få ålderspension efter partiell ålderspension. Om den som får partiell ålderspension har flera arbeten, ska det huvudsakliga arbetet upphöra. Utgångspunkten är att det är det arbete av vilket personen har fått mest inkomster under kalenderåret före det då ålderspensionen börjar.

Det är möjligt att få ålderspension efter partiell ålderspension också vid en skyddad pensionsålder som gäller inom den privata sektorn eller en lägre yrkesbaserad pensionsålder inom den offentliga sektorn (om man har rätt till det). Om ålderspension efter partiell ålderspension beviljas före åldersklassens lägsta pensionsålder, förtidsminskas sparandelen av pensionen från den privata sektorn. Sparandelen från den offentliga sektorn förtidsminskas endast om ålderspensionen beviljas vid en sänkt pensionsålder inom den privata sektorn och den är lägre än personens pensionsålder inom den offentliga sektorn.

4 **Partiell förtida ålderspension och invalidpension**

Om den som får partiell förtida ålderspension blir arbetsoförmögen, kan hen få invalidpension. Invalidpensionen är annars lika stor som för andra, men den partiella förtida ålderspensionens andel utgör en del av invalidpensionen. Det innebär att

- den partiella ålderspensionens del alltid kommer att vara förtidsminskad och därför är pensionen i motsvarande grad mindre än om personen inte hade tagit ut partiell förtida ålderspension
- om personen har arbetat mindre under tiden med den partiella pensionen, är pensionstillväxten för arbetsinkomsten mindre än den hade varit för heltidsarbete.

I invalidpensionen ingår:

- den partiella förtida ålderspensionen såsom den har utbetalts
- sparandelen (den inte ännu beviljade intjänade delen av pensionen, som beräknats när den partiella ålderspensionen beviljades)
- den pension som intjänats för arbete och oavlönade perioder under det år då den partiella ålderspensionen började och efter det fram till utgången av året innan arbetsoförmågan inträdde
- eventuell pensionsdel för återstående tid (månaderna från ingången av det år då arbetsoförmågan inträdde till åldersklassens lägsta pensionsålder x den genomsnittliga månadsinkomsten under de fem sista kalenderåren för det år då arbetsoförmågan inträdde x 1,5 %)
- eventuell tilläggspension enligt pensionslagarna för den offentliga sektorn
- eventuell tilläggspension som arbetsgivare inom den privata sektorn ordnat.

Om en invalidpension där det ingår partiell förtida ålderspension lämnas vilande på grund av förvärsarbete, betalas den partiella förtida ålderspensionen ut också medan pensionen i övrigt är vilande.

Om en person upplever att hens arbetsförmåga håller på att försämrats så att det senare blir aktuellt att ansöka om invalidpension, kan det vara bättre att låta bli att ansöka om partiell förtida ålderspension. Partiell förtida ålderspension förtidsminskas och utgör en bestående del av pensionen, om det senare beviljas invalidpension.

LÄS MER www.tyoelakelakipalvelu.fi – Förmåner – Invalidpension – Belopp – Invalidpensionens belopp efter partiell förtida ålderspension

5 Efterlevandepension inom arbetspensionssystemet

Familjepension betalas till en avliden persons (förmånslåtarens) make och minderåriga barn. Familjepensionen beräknas på basis av den pension som förmånslåtarens fick eller skulle ha fått om hen hade blivit arbetsförmögen vid tidpunkten för sin död.

Förmånslåtarens fick partiell förtida ålderspension

- Om förmånslåtarens vid sin död fick partiell ålderspension, men inte ännu hade uppnått pensionsåldern enligt någon arbetspensionslag, är grunden för familjepension den fulla invalidpension som förmånslåtarens hade fått, om hen hade blivit arbetsförmögen på sin dödsdag. Då beräknas grunden för familjepensionen på samma sätt som det anges ovan i texten om invalidpension efter partiell förtida ålderspension.
- Om förmånslåtarens vid sin död fick partiell förtida ålderspension och hade uppnått pensionsåldern enligt någon arbetspensionslag, beräknas grunden för familjepensionen på samma sätt som det anges ovan i texten om ålderspension efter partiell förtida ålderspension.

Efterlevande make får partiell förtida ålderspension

- Efterlevandepensionen minskas med beaktande av den efterlevande makens egna pensionsinkomster eller den pension som hen skulle ha rätt till om hen blev arbetsförmögen vid tidpunkten för förmånslåtarens död.
- Om den efterlevande maken får partiell ålderspension, betraktas som hans arbetspension den beräknade invalidpensionen, om den efterlevande maken inte hade uppnått pensionsåldern enligt någon arbetspensionslag på förmånslåtarens dödsdag. Den beräknade invalidpensionens belopp beräknas på samma sätt som ovan anges i texten om invalidpension efter partiell förtida ålderspension.
- Om den efterlevande maken får partiell förtida ålderspension och har på förmånslåtarens dödsdag uppnått pensionsåldern enligt någon arbetspensionslag, betraktas den beräknade ålderspensionen som den efterlevande makens egen pension vid minskningen av efterlevandepensionen. Den beräknas i övrigt på samma sätt som ålderspension efter partiell förtida ålderspension enligt beskrivningen ovan, men av den pension som

den efterlevande tjänat in medan hen fått partiell förtida ålderspension beaktas endast den pension som hen tjänat in före utgången av det år som föregår förmånslåtarens dödsår.

6 **Folkpension**

Det är inte möjligt att få partiell förtida ålderspension som folkpension. När folkpensionens (sjuk- eller ålderspension) belopp beräknas för en person som får partiell förtida ålderspension, läggs förtidsminskningen av den partiella förtida ålderspensionen till som inkomst för pensionstagaren. Med andra ord betraktas partiell förtida ålderspension som ett större belopp än den pension som verkligen utbetalas vid beräkningen av pension från FPA.

I förtida ålderspension och ålderspension från FPA beaktas dessutom skillnaden mellan ålderspensionen enligt arbetspensionssystemet och den partiella ålderspensionen som förväntad arbetspension, om personen inte ännu har ansökt om ålderspension som arbetspension. Den förväntade ålderspensionen är en uppskattning av ålderspensionens belopp vid den lägsta pensionsåldern och den beräknas av arbetspensionssystemet. Uppskovsförhöjning beaktas inte vid beräkningen av pension från FPA.

Den som får förtida ålderspension eller ålderspension från FPA har inte rätt till arbetslöshetsförmåner.

NÄRMARE INFORMATION om hur FPA betraktar arbetspension som inkomst: www.tyoelakelakipalvelu.fi – *Förmåner – Hur förmånen bestäms – Arbetspensionsbelopp som ska uppges till FPA*

7 **Efterlevandepension från FPA**

Personer under 65 år kan få efterlevandepension enligt folkpensionslagen. När efterlevandepensionens inkomstrelaterade kompletteringsbelopp beräknas för en person vars arbetspension innehåller en partiell förtida ålderspension, betraktas förtidsminskningen av den partiella ålderspension som pensionstagarens inkomst. Med andra ord betraktas partiell förtida ålderspension som ett större belopp än den pension som verkligen utbetalas.

8 **Garantipension**

På basis av partiell förtida ålderspension uppkommer ingen rätt till garantipension. Om personen utöver den partiella förtida ålderspen-

sionen får någon annan finsk pension som berättigar till garantipension, beaktas den löpande partiella förtida ålderspensionen som inkomst som minskar garantipensionen.

Annat arbetspension som personen inte ännu får beaktas inte som inkomst. För att få garantipension måste man emellertid ansöka om alla de pensioner som man kan ha rätt till, också partiell förtida ålderspension.

Garantipensionen minskas med procentsatsen för förtidsminskningen av den partiella förtida ålderspensionen, om en person som får partiell förtida ålderspension beviljas garantipension på basis av någon annan pension.

9 Utkomstskydd för arbetslösa och alterneringsersättning

Partiell förtida ålderspension utgör inget hinder för att få arbetslöshetsförmåner, och den partiella förtida ålderspensionens belopp dras inte av från arbetslöshetsdagpenningens eller arbetsmarknadsstödet belopp. Arbetslöshetsdagpenningen för en person som får partiell förtida ålderspension bestäms normalt utgående från arbetet före arbetslösheten.

Om personen före 55 års ålder aldrig har arbetat så länge som det krävs för att uppfylla arbetsvillkoret för arbetslöshetsdagpenning (6 månader i arbete), betalas arbetsmarknadsstöd enligt behovsprövning. Då beaktas partiell förtida ålderspension som inkomst som minskar arbetsmarknadsstödet. Då är den intjänade arbetspensionen mycket liten och den partiella förtida ålderspensionen verkligt liten, och det lönar sig inte att ta ut partiell förtida ålderspension. Det typiska är att en person som har tjänat in arbetspension också uppfyller arbetsvillkoret, och då tillämpas ingen behovsprövning.

Om en person som får partiell förtida ålderspension får arbetslöshetsdagpenning för tilläggsdagar, kan hen få ålderspension som arbetspension och folkpension redan vid 62 års ålder, utan att den förtidsminskas (personer födda före år 1958). Den partiella förtida ålderspensionens del hålls fortfarande lika stor i arbetspensionen, men sparandelen och de pensioner som tillvuxit under den partiella ålderspensionens begynnelseår och under tiden med partiell ålderspension beviljas utan att de förtidsminskas.

För dem som är födda åren 1958–1961 är motsvarande åldersgräns 64 år för folkpension. I fråga om arbetspension har de som är födda år 1958 eller senare inte längre rätt till icke-förtidsminskad

ålderspension före åldersklassens lägsta pensionsålder.

Om en person får arbetslöshetsförmåner efter åldersklassens lägsta pensionsålder utgör det ett hinder för att uppskovsförhöjning ska tillkomma för samma tid.

I fråga om alterneringsledighet fungerar partiell förtida ålderspension på samma sätt som i fråga om arbetslöshetsförmåner. Partiell förtida ålderspension utgör inget hinder för alterneringsledighet och påverkar inte heller alterneringsersättningen.

10 *Pensionsstöd*

Den som har tagit ut partiell förtida ålderspension kan inte få pensionsstöd. Om en person som har ansökt om pensionsstöd vill ta ut partiell förtida ålderspension, upphör utbetalningen av pensionsstöd.

11 *Sjukförsäkring*

Om en person som får sjukdagpenning beviljas partiell förtida ålderspension, fortgår utbetalningen av sjukdagpenning på normalt sätt enligt de inkomster utgående från vilka den ursprungligen har beviljats.

Den som får partiell förtida ålderspension har rätt till sjukdagpenning om hen är oförmögen att utföra sitt vanliga arbete på grund av sjukdom. Personer som får partiell förtida ålderspension och är arbetslösa arbetssökande kan beviljas sjukdagpenning.

12 *Rehabilitering*

Partiell förtida ålderspension är inget hinder för att få rehabiliteringspenning från FPA och minskar inte heller rehabiliteringspenningen. Rehabiliteringspenning från FPA bestäms på samma sätt som sjukdagpenningen. Den årsarbetsinkomst som ligger till grund för rehabiliteringspenningen bestäms normalt som för personer som arbetar.

Rehabiliteringspenning inom arbetspensionssystemet bestäms som invalidpension som höjs med 33 procent (se punkt 3). Utöver den partiella förtida ålderspensionens del innehåller den sparandelen, den inte ännu beviljade intjänade pensionen och pensionsdelen för återstående tid, vilka alla höjs med 33 procent.

13 *Bostadsbidrag*

FPA stöder boendet på olika sätt. För att lätta på boendekostnaderna

för låginkomsttagare och pensionstagare betalas bl.a. allmänt bostadsbidrag och bostadsbidrag för pensionstagare.

Enbart på basis av partiell förtida ålderspension uppkommer ingen rätt till bostadsbidrag för pensionstagare. Det kan dock beviljas t.ex. på grund av annan pension som berättigar till bostadsbidrag för pensionstagare. Om en person som får partiell förtida ålderspension inte har rätt till bostadsbidrag för pensionstagare, kan hen få allmänt bostadsbidrag. Den partiella ålderspensionen beaktas enligt det utbetalda beloppet vid beräkningen av bostadsbidragen.

14 *Utkomststöd*

Partiell förtida ålderspension beaktas som inkomst enligt det utbetalda beloppet vid beräkning av utkomststöd. Eftersom utkomststödet är en förmån som kommer i sista hand, förutsätts det i allmänhet att sökanden först ansöker om alla andra förmåner som hen kan ha rätt till. Det kan rekommenderas att en person som får utkomststöd ansöker om partiell förtida ålderspension, men eftersom uttaget av partiell förtida ålderspension minskar en framtida förmån, kan det inte krävas att en utkomststödsklient ansöker om det.

15 *Handikappbidrag*

Till personer som fyllt 16 år kan det som förmåner för funktionshindrade betalas handikappbidrag för personer som fyllt 16 år eller vårdbidrag för pensionstagare. Vilketdera bidraget sökanden har rätt till bestäms utifrån om sökanden får sådan pension som utgör grund för vårdbidrag, såsom full invalidpension eller ålderspension.

På basis av partiell förtida ålderspension har man inte rätt till vårdbidrag för pensionstagare. Personer som får partiell förtida ålderspension kan beviljas handikappbidrag för personer som fyllt 16 år, om de uppfyller kriterierna för det.

Båda bidragen har tre olika nivåer. Beviljandet av bidraget påverkas inte av sökandens förmögenhet eller inkomster. Bidragen är dessutom skattefria.

16 *Beskattning*

Partiell förtida ålderspension är pensionsinkomst, för vilket man får

ett pensionsinkomstavdrag i beskattningen. Pensionsinkomstavdraget minskas visserligen på grund av alla löneinkomster som man får samtidigt.

Om man jämför situationer där en person får samma summa pengar antingen enbart som lön, enbart som pension eller som lön och pension, är det sistnämnda alternativet i teorin det beskattningsmässigt förmånligaste. Syftet är att på detta sätt stödja deltidsarbete bland pensionstagare.

EXEMPEL: Den sammanlagda inverkan av partiell förtida ålderspension och löneinkomst i beskattningen, euro/mån.

Intjänad pension före uttag av partiell förtida ålderspension	Partiell ålderspension	Lön under samma tid	Bruttoinkomster sammanlagt	Nettoinkomster	Skatte-%	Skatte % för lön utan partiell ålderspension
1500	604	0	604	604	0,0	0,0
	604	1500	2104	1779	15,5	12,9
	604	3000	3604	2559	29,0	26,6
2000	805	0	805	805	0,0	0,0
	805	2000	2805	2196	21,7	19,1
	805	4000	4805	3178	33,9	31,9
3000	1208	0	1208	1113	7,8	0,0
	1208	3000	4208	2908	30,9	26,6
	1208	6000	7208	4376	39,3	38,1

17 LITA-förmåner

Om personen har haft ett skadefall till följd av ett olycksfall i arbetet (eller en yrkessjukdom), trafikskada eller patientskada (LITA-förmåner) före partiell förtida ålderspension, lönar det sig knappast för personen att ta ut partiell förtida ålderspension. I allmänhet är LITA-förmåner större än partiell förtida ålderspension, vilket leder till att den partiella förtida ålderspensionen antagligen skulle bli noll efter avdrag av LITA-förmånen.

Det kan uppstå en sådan situation, att en person har tagit ut partiell förtida ålderspension och blir därefter beviljad en LITA-förmån så att skadefallet konstateras ha inträffat innan den partiella förtida ålderspensionen började. I sådana fall kan den partiella

förtida ålderspensionen inte längre dras in (om det har gått mer än 3 månader från beslutet). Som partiell förtida ålderspension betalas då minst den intjänade pension (efter justering med livslängdscoefficienten), som har tillvuxit från början av året efter skadefallet, dock inte mer än den partiella förtida ålderspensionens belopp skulle vara normalt, utan LITA-förmånen.

Om ett LITA-skadefall inträffar medan personen får partiell förtida ålderspension, dras LITA-förmånen av från den partiella förtida ålderspensionen först när personen uppnår pensionsåldern.

Om en person som fått partiell förtida ålderspension har beviljats invalidpension, dras LITA-förmånen inte av från den partiella förtida ålderspensionens andel av invalidpensionen före pensionsåldern, men nog från den övriga pensionen.

En LITA-förmån som betalas på grund av ett skadefall medan personen har fått delinvalidpension dras av från den del av delinvalidpensionen som överstiger den partiella förtida ålderspensionen först ett år efter skadefallet.

LÄS MER www.tyoelakelakipalvelu.fi – Hur förmånen bestäms – Avdrag för primära förmåner

18 Utländska förmåner

Om personen får någon social förmån från utlandet, kan dessa förmåner påverkas av att partiell förtida ålderspension beviljas. Pensionstagaren kan själv ta reda på det hos den som betalar ut förmånen.

Utländska pensioner utgör inget hinder för partiell förtida ålderspension.

Partiell förtida ålderspension betalas också till utlandet, i likhet med andra arbetspensioner.

19 Vad arbetsgivaren bör beakta

Arbetsgivaren ska ordna med deltidarbete

Arbetsgivaren ska i mån av möjlighet ordna med deltidarbete, om den som tar ut partiell förtida ålderspension vill börja arbeta deltid. I arbetstidslagen uttrycks det så här:

Om en arbetstagare för att övergå till partiell förtida ålderspension vill arbeta en kortare tid än den ordinarie arbetstiden, ska arbetsgivaren i första hand lägga om arbetet så att arbetstagaren kan arbeta deltid.

Enligt motiveringen till regeringspropositionen har arbetsgivaren dock ingen skyldighet att ordna med deltidsarbete, om det inte är möjligt med hänsyn till produktions- och serviceverksamheten. Arbetstagaren har inte heller någon subjektiv rätt till deltidsarbete.

Arbetstagaren behöver inte uppge för arbetsgivaren att hen får partiell förtida ålderspension, om arbetstagaren inte kräver ändringar av sin arbetstid med anledning av den partiella pensionen. Arbetsgivaren har inte heller rätt att från pensionsanstalten få information om att arbetsgivaren får partiell förtida ålderspension.

Partiell förtida ålderspension och arbetsinkomster

Den partiella ålderspensionens belopp och lönen har ingen direkt koppling till varandra, och arbetsgivaren behöver inte avtala om lön av en viss storlek på grund av den partiella pensionen. Det skapar mera flexibilitet i arbetstiden och löneutbetalningen för den deltidsanställda.

20 Deltidspensioner efter år 2016

Det var för sista gången möjligt att gå i deltidspension 1.1.2017. Den sista åldersklassen som kunde få deltidspension är de som är födda år 1955. Deltidspensionstagare kan det finnas ända till år 2023, då de som är födda år 1955 fyller 68 år. Då ändras deras deltidspension till en lika stor ålderspension, om de inte har sökt ålderspension före det. Begränsningarna för arbete upphör på samma gång vid 68 års ålder.

Deltidspensionstagare omfattas fortfarande av de tidigare begränsningarna för arbete och arbetsinkomst. Deltidspensionstagaren kan börja arbeta mer eller mindre än inkomstgränserna medger, men då dras deltidspensionen in och beviljas inte på nytt, om avbrottet är längre än 6 månader. När deltidspensionen upphör på grund av att arbetet ändras, kan personen i stället ta ut partiell förtida ålderspension t.ex. från och med följande månad. Deltidspensionen får hen inte tillbaka efter det, utom genom att annullera den partiella förtida ålderspensionen inom 3 månader och återgå till deltidspensionen och dess arbetsinkomstbegränsningar.

Personen kan också avsluta deltidspensionen utan att arbetstiden ändras, om hen hellre vill ha partiell förtida ålderspension. Deltidspensionen upphör när partiell förtida ålderspension beviljas. När deltidspensionstagaren ansöker om partiell förtida ålderspension, ska hen meddela att hen vill att deltidspensionen dras in på grund av den partiella förtida ålderspensionen.

Tabell.

Procentsatser för förtidsminskning och uppskovsförhöjning av partiell ålderspension för olika födelseårskullar vid olika åldrar

Partiell ålders- pension börjar	Pensionsålder och födelseår								
	63	63år3mån	63år6mån	63år9mån	64	64år3mån	64år6mån	64år9mån	65
	-1954	1955	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962-63
61		-10,8	-12	-13,2	-14,4	-15,6	-16,8	-18	-19,2
61år6mån		-8,4	-9,6	-10,8	-12	-13,2	-14,4	-15,6	-16,8
62	-4,8	-6	-7,2	-8,4	-9,6	-10,8	-12	-13,2	-14,4
62år6mån	-2,4	-3,6	-4,8	-6	-7,2	-8,4	-9,6	-10,8	-12
63	0	-1,2	-2,4	-3,6	-4,8	-6	-7,2	-8,4	-9,6
63år6mån	2,4	1,2	0	-1,2	-2,4	-3,6	-4,8	-6	-7,2
64	4,8	3,6	2,4	1,2	0	-1,2	-2,4	-3,6	-4,8
64år6mån	7,2	6	4,8	3,6	2,4	1,2	0	-1,2	-2,4
65	9,6	8,4	7,2	6	4,8	3,6	2,4	1,2	0
65år5mån	12	10,8	9,6	8,4	7,2	6	4,8	3,6	2,4
66	14,4	13,2	12	10,8	9,6	8,4	7,2	6	4,8
66år6mån	16,8	15,6	14,4	13,2	12	10,8	9,6	8,4	7,2
67	19,2	18	16,8	15,6	14,4	13,2	12	10,8	9,6
67år6mån	21,6	20,4	19,2	18	16,8	15,6	14,4	13,2	12
68	24	22,8	21,6	20,4	19,2	18	16,8	15,6	14,4
68år6mån	26,4	25,2	24	22,8	21,6	20,4	19,2	18	16,8
69	28,8	27,6	26,4	25,2	24	22,8	21,6	20,4	19,2

Ett tal med minustecken betyder procentsats för förtidsminskning av partiell förtidspension och tal utan minustecken procentsats för uppskovsförhöjning.

Pensionskyddscentralen
ELÄKETURVAKESKUS